

PENGEVIRKE

The background of the cover is a photograph of a modern building. The building has a curved, conical roof and walls made of horizontal wooden slats. Two large, circular, copper-colored window frames are visible on the lower part of the facade. Above the wooden structure, a large array of solar panels is mounted on a curved surface. The sky is a clear, pale blue, and some green foliage is visible on the right side of the frame.

Tidsskrift for ny bankkultur

nr. 1 · 2008

Bærekraftig arkitektur
gir mer plass

Renter til besvær?

Dansk kvinne bygger
halmhus i Pakistan

Tema: Spar på energien

Å BESKIKKE SITT HUS

ISSN 1399-7734/
Online: ISSN 1901-2020

Pengevirke 1-2008

Utgis av

www.merkurbank.dk

www.cultura.no

Redaksjon

Henrik Platz (ansvarlig i Danmark)
platz@merkurbank.dk

Arne Øgaard (ansvarlig i Norge)
Arne.oegaard@steinerskolen.no

Jannike Østervold (sekr.)
jannikeo@cultura.no

Journalistisk konsulent

thomas@aagaardskovmand.dk

Layout/design

www.double-u.dk

Oversættelse

Anne Sofie Sørbø

Bladet kommer ut

Fire ganger i året. Neste gang juni 2008.

Opplag

9.000

Frist

Bidrag til neste utgave kan mailes til
Pengevirke senest 1. april 2008

Tema neste gang

Fairtrade

Trykk

Scanprint A/S

Forside

Økologisk bygg med solceller på
Friland ved Rønne i Danmark
Av Lars Keller

Holdninger og synspunkter som kommer til uttrykk
i bladet i de enkelte artikler og innlegg, er forfatterne
selv ansvarlige for. De er således ikke nødvendigvis
uttrykk for redaksjonens synspunkter.

Av Arne Øgaard

Dette er et gammelt uttrykk som nå kan få ny betydning. Våre hus er det området hvor vi virkelig kan gjøre en innsats for å begrense energibruken.

Det snakkes mye om kvotekjøp og renseanlegg, og dette er vel og bra, men politikerne er forsiktige med å komme med forslag som kan nedsette vårt forbruk av energi. Men hvis ikke energiforbruket går ned, vil vi neppe kunne gjøre noe effektivt med den globale overoppvarmingen.

Å redusere forbruket vil også være en forutsetning for en rettferdig fordeling av verdens energiressurser og en nødvendig forberedelse til den energimangelen som kan komme etter oljealderen.

Myndighetene kan gjøre en stor innsats ved å ta for seg de offentlige bygningene og ved stille å penger til disposisjon for dem som vil ta konkrete skritt. I Norge gis det offentlige tilskudd fra ENOVA. Det er også mulig å ta opp klimalån i Cultura, og i Merkur er det mulig å ta opp lån til miljøtiltak i boligen og til økologisk bygging. I dette nummeret av Pengevirke presenterer vi noen ideer og prosjekter hvor energisparing i boliger er et hovedmål. Men vi er selvsagt klar over at det også finnes andre måter å spare energi på, som for eksempel anlegg som styrer elektrisitetsforbruket. Det offentlige har publisert lange lister med spareråd i boliger. Vi begrenser oss til å belyse noen prosjekter og synspunkter som forhåpentligvis kan være til inspirasjon.

Halmhus i Pakistan
side 8-11

Etiske investeringer
side 12-13

Energi til Afrika
side 18-19

Tema:
Bærekraftig arkitektur
side 21

Tema:
Hva er et Svanemerket hus?
side 22

Tema:
Grønn og behagelig varme
side 23

Les også

Side 4-5
Smånytt

Side 6-7
Nytt fra Cultura

Side 14-15
Renter til besvær

Side 24-25
Energitjenesten
er parat

Side 26-27
Høy sol
over Valby

Side 28-29
Nye bøker

Side 30-31
Hvem skal
gjøre hva?

SMÅNYTT

Hvor kommer dine varer fra?

Danwatch – ny etisk vakthund

Fondet DanWatch er nylig blitt stiftet av de fem organisasjonene Forbrugerrådet, Solhvervsfonden, Mellemfolkeligt Samvirke, Folkekirkens Nødhjælp og WWF Verdensnaturfonden. DanWatch har allerede vært i pressen med en rekke saker om private pensjonsselskaper, som skjuler sine investeringer i rapporter som er vanskelige å gjennomskue eller bak borgjemte hjemmesidelinker. Andre velger ganske enkelt å hemmeligholde navnene på de bedriftene som nyter godt av pensjonskronene. Bedrifter som meget vel kan være medvirkende til krenkelser av menneskerettighetene eller omfattende miljøødeleggelser.

Det nye fondet har ifølge vedtektene blant annet til formål å "belyse forbindelsen mellom danske bedrifters CSR standarder (Corporate Social Responsibility) og aktiviteter i utlandet og sette dem i relasjon til arbeidstakers rettigheter, menneskerettigheter, korrupsjon, miljø- og naturødeleggelse samt konflikter og lignende."

Mer informasjon – www.danwatch.dk, hvor det også henvises til tilsvarende vakthund-initiativer i Norge, Sverige og Finland.

Summer School 2008 Institute for Social Banking

Under overskriften "Social Banking: Profit for People and Planet" avholder Institute for Social Banking i år sin sommerskole på den økologiske landbrukskolen i Kalø fra den 27.7 – 1.8.

I år gis det et innblikk i "social banking" ut fra både globale, organisatoriske, produktmessige og individuelle perspektiver i forhold til de sosiale, økologiske og utviklingsmessige utfordringer i vårt århundre. Bankfolk og andre med interesse for emnet "social banking" kan delta på sommerskolen. Undervisningen foregår på engelsk.

Mer informasjon på www.social-banking.org
Program kan rekvireres hos Dr. Sven Remer på info@social-banking.org

Dansk Initiativ for Etisk Handel

Et nytt partnerskap mellom næringslivet, fagbevegelsen og de folkelige organisasjonene ble stiftet den 7. februar. Dansk

Initiativ for Etisk Handel (DIEH) er et ressurssenter og en medlemsorganisasjon som skal styrke danske bedrifters etiske handel og leverandørstyring. DIEHs formål er å fremme internasjonal handel som respekterer menneske- og arbeidstakers rettigheter og bidrar til en bærekraftig utvikling i utviklingslandene og de nye vekstøkonomiene.

DIEH er Danmarks første multi-stakeholder initiativ innenfor etisk handel og ansvarlig leverandørstyring. DIEH samler bedrifter, næringsorganisasjoner, fagbevegelse og folkelige organisasjoner i et unikt fellesskap for å finne konstruktive løsninger på de etiske utfordringer og dilemmaer danske bedrifter står overfor i relasjon til deres leverandører i utviklingslandene og på de nye vekstmarkedene.

Mere informasjon – www.dieh.dk

Toril Mentzoni –
initiativtager
til Økobo

Bo sunt, godt og miljøvennlig i byen

Økobo vil utvikle en moderne, økologisk boform for bymennesker. Ideen tok form i Stiftelsen Økopomorka. Gjennom stiftelsens arbeid med økologiprojekter i Russland, Polen og Norge så grunnlegger og daglig leder Toril Mentzoni et behov for et byprosjekt som satte økologi+bolig i system på vegne av forbrukerne. Planen er i løpet av 8 år å prosjektere 10 boliger i Oslo, sunne hus med naturlige materialer og gjennomtenkte, bærekraftige løsninger. Økobo og GAIA arkitekter Oslo arrangerer en studietur til Tyskland 4. – 7. mai med tema økologi og bærekraftig boligbygging, påmeldingsfrist 1. april. Se www.økobo.no for mer informasjon. Vil du følge med på hva som skjer i Økobo, send en e-post til post@økobo.no og be om å få tilsendt Økobos elektroniske nyhetsbrev.

Klimaskole på nett med WWF

Hva er klimaproblemet, og hva kan vi gjøre med det? Klimaskolen (www.klimaskolen.no) består av tre deler: del 1 er en 40 minutters webvideo med faktabaserte eksempler og naturbilder, i del 2 kan du fordype deg ytterligere gjennom å delta på et online seminar, og del 3 består av å bli klimabudbringer. Kurset er gratis.

Vi sløser med strømmen

Miljøstiftelsen Bellona har i samarbeide med Siemens AS sett på effektiviseringsmuligheter i den norske elektrisitetsproduksjonen. Mange av de norske vannkraftverkene har aggregater som er over 40 år gamle. Ved å skifte ut generatorer og turbiner kan produksjonen øke med 8-10 TWh i året. Det vil si en produksjonsøkning på mellom 6 og 10 %. Nesten all norsk strøm kommer fra vannkraft.

Ved å ruste opp ledningsnettet og transformatorstasjonene og å heve spenningen, kan en spare rundt 1 TWh.

I industrien kan gamle elektriske motorer byttes ut med nye og her kan det spares 2,6 TWh. Ved å gjennomføre ulike energisparingstiltak i boliger og offentlige bygg kan en spare ca 8 TWh. Hvis alle husholdninger byttet ut 6 lyspærer med sparepærer vil det tilsvare hele Trondheims energiforbruk

Flere typer av energisparing kan allerede få støtte gjennom ENOVA. Hit kommer det penger både fra netavgiften og fra statsbudsjettet. Se nærmere på www.enova.no.

Novaja Gazeta og WWF planter trær

I 2008 fyller den uavhengige russiske avisen Novaja Gazeta 15 år. Her i vest har den blitt spesielt kjent fordi den var avisen der Anna Politkovskaja arbeidet, og Gorbatsjov har støttet den. Vi har også hatt besøk av forskjellige journalister fra avisen her i Norge; på Skup-konferansen i Tønsberg i fjor var Roman Sjlejnov til stede og fortalte om situasjonen, og på litteraturfestivalen "Ordkalotten" i Tromsø i høst var Jelena Djakova en intens bidragsyter.

Avisen har nå tenkt å markere 15-års jubileet på en spesiell måte. Sammen med WWF (World Wide Fund for Nature) vil de nå gi noe tilbake til naturen av alt det papiret de har brukt.

I Altaj var det for en tid siden en stor skogbrann som brente ned 70.000 hektar skog. Mange fugler og dyr mistet sine hjem, og hvis ikke dette området blir beplantet igjen vil det bli til ørken.

Novaja Gazeta har nå "kjøpt" 15 hektar av denne ødemarken og vil plante 60.000 trær der, for på den måten å gi tilbake noen av de trærne som er blitt brukt i løpet av deres 15 år lange historie.

Avisen oppfordrer andre aviser til å følge deres eksempel slik at noen av trærne som brukes i papirindustrien kan erstattes. Det er enda mye igjen for de 70.000 hektar med ødemark i Altaj igjen blir dekket med skog.

Furuskog i Altai
Foto: ©WWF-Canon/
Hartmut JUNGIUS

Nytt fra Cultura

Mange spirende prosjekter har fått starthjelp fra Cultura Garantifond i den første, sårbare perioden.

Generøs gave til Cultura Garantifond

Cultura Garantifond har mottatt en generøs gave på 150.000 kroner fra en giver som ønsker å være anonym. Dette gir garantifondet mulighet til å være fødselshjelper for flere nye prosjekter. Vi formidler en stor takk på vegne av garantifondet.

Pengene som står i garantifondet fyller en svært viktig funksjon, da garantifondet kan hjelpe lånsøkere som har gode ideer og lite egenkapital med å stille sikkerhet for deler av lånet. Etter hvert som lånene nedbetales, blir garantiene friggitt, og fondet kan stille garanti for nye prosjekter. På den måten kan pengene i fondet brukes på nytt og på nytt for å hjelpe etablerere i den viktige oppstartfasen. Erfaringene har vist at det er svært sjelden oppstår tap på disse lånene.

Garantifondet, tidligere Fondet for Frie Initiativer, har vært en partner for banken gjennom 18 år, og det har i alt vært avgitt garantier for ca. 1,9 millioner kroner. Tapene har utgjort 0,66% av de samlede avgitte garantier. Garantifondets kapital er nå på ca. 340.000 kroner. Ønsker du å gi et bidrag til Cultura Garantifond – bruk kontonummer 1254.20.05147.

Årsrapport Cultura Bank

Årsrapporten for 2007 er tilgjengelig i elektronisk versjon på www.cultura.no. Papirutgaven kan bestilles fra Cultura Bank på telefon 22 99 51 99 eller e-post cultura@cultura.no

Nytt om nettbank

Skal du ha et utenlandsopphold eller av andre grunner har behov for å registrere en midlertidig adresse, kan du gjøre det selv i nettbanken under "min profil". Der kan du nå legge inn en midlertidig adresse (også utenlandske adresser) og angi hvilken periode adressen skal gjelde for.

Eurocard kredittkort med reiseforsikring

Cultura Bank tilbyr nå Eurocard Gold kredittkort med reiseforsikring og med mer enn 23 millioner brukersteder i 210 land.

På reiser er både du og din familie dekket av en av markedets mest omfattende reiseforsikringer, forutsatt at minimum 50% av reisens transportkostnader for hver person er betalt med kortet. Alle varekjøp er gebyrfrie og det påløper ingen renter så lenge fakturaen betales ved forfall. Gebyr for kontantuttak er 4% av beløpet.

Som kunde i Cultura Bank får du gratis årsavgift første året og deretter kr 300 i året (ordinær pris 645,-). Kredittkort er ofte den beste kortløsningen for bedrifter med flere ansatte med behov for kort. Eurocard har ulike programvareløsninger for administrasjon av kortene. Kontakt banken for søknadskjema. Les mer om priser og betingelser på www.eurocard.no

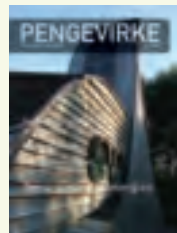
Abonnement på Pengevirke

Abonnement på Pengevirke kan tegnes ved å kontakte Cultura Bank.

Bladet finansieres ved frivillig abonnementsavgift. Selvkost er ca. kr 150,- pr. år. Beløpet kan innbetales til konto 1254.96.00555, adresse Cultura Sparebank, Postboks 6800 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk innbetalingen "Pengevirke 2008".

Pengevirke kan også leses i pdf-utgave på www.cultura.no.

Hvis du ikke ønsker å motta bladet, eller du får for mange eksemplarer, kontakt Cultura Bank på telefon 22 99 51 99 eller cultura@cultura.no.

Klimalån til energiøkonomiske boliger

Cultura Bank ønsker gjennom sin utlånsprofil å stimulere til tiltak som fremmer en bærekraftig livsstil. Derfor gir vi våre gunstigste boliglån til energiøkonomiske boliger.

Klimalån kan gis til:

- tiltak som reduserer energibehovet til oppvarming i boliger, som etterisolering, vindusoppgradering og lufttetting.
- installasjon av anlegg for fornybar energi (solvarme, biovarme, varme-gjenvinning, varmepumpe osv.)
- finansiering av nye bygg, dersom huset er bygget med lavenergi eller passivhus-standard.

Klimalån kan gis som topplån, innenfor 90% av takst. Nominell rente fra 5,5%, avhengig av sikkerhet. Et lån på 200.000, nedbetalt over 10 år, nominell rente 5,5% vil ha en effektiv rente på 5,75%. For øvrige betingelser kontakt Cultura Bank: cultura@cultura.no
Telefon: 22 99 51 99

Gode eksempler

Vi gjør oppmerksom på at disse prosjektene er ikke finansiert av Cultura Bank, men bildene er velvillig stilt til disposisjon av arkitekter og firmaer som arbeider med energiøkonomi i boliger.

*Miljøvennlig isolasjon av gjenvunnet tekstilavfall fra Ultimat AS.
www.ultimat.no*

*Bolig Røyken. Halmhus. Leirepuss utvendig og innvendig. Gjennomført sunne materialer. Vedfyrte vannbåren varme. Arkitekt; Gaia Arkitekter. Arild Berg. Foto; Rolf Jacobsen.
www.gaiaarkitekter.no/tjome/*

Termiske solenergi-paneler på taket kan varme opp vann og boligareal. Solarnor AS - www.solarnor.no

I-Box. Passivhus i massivtre utnytter solvarme, jordvarme og kroppsvarme. Ventilasjonsanlegget distribuerer frisk luft og varme dit det trengs. Passivhus Norge AS. www.passivhus.no

Katastrofe i Pakistan skrek på handling

Danske Caroline Meyer White hørte om det fryktelige jordskjelvet for to år siden og dro til Pakistan for å hjelpe de nødstedte

Av Per Andersen, kunderådgiver i Merkur i Århus

Den 27-årige Caroline Meyer White er nettopp nå i gang med å utdanne seg til ingeniør og med å bygge sitt eget halmhus i Danmark

Veier og hus ryddet fra jordens overflate på få sekunder. Busser kastet rundt som byggeklosser. Mange tusen mennesker forsvunnet og døde. Katastrofen rammet det sentrale fjellrike Pakistan som et lyn den 8. oktober 2005. Samme dag passet Caroline Meyer White jobben sin som lærer i naturlig bygg på Vestjyllands Høyskole i nærheten av Ringkøbing. Idyllen ved Ringkøbing Fjord var som den pleide, og dagliglivet og samværet på høyskolen gikk etter planen. De fryktelige beretningene og bildene om jordskjelvet i Pakistan nådde fort Ringkøbing og grep Caroline: "Jeg ville til Pakistan og hjelpe med å gi folk i jordskjelvsområdet noe å bo i før vinteren, som er veldig barsk i det fjellrike området."

Halmhus i en fei

På grunn av undervisningen på høyskolen kom Caroline imidlertid ikke til Pakistan før i mai 2006, hvor hun raskt, sammen med en kvinnelig amerikansk ingeniør, gjorde en skole ferdig til å undervise kvinner i håndverk. Skolen var et halmhus som ble bygget etter kravene i det californiske bygningsreglementet, hvor det inngår sikkerhet mot jordskjelv.

Skolebygget ble etterfulgt av en stall som den danske kvinnen oppførte som en del av et kurs for 33 pakistanske håndverkere. Stallen ble bygget med en enkel gammel teknikk kalt COB. Vitenskapelige forsøk hadde nettopp vist at COB-hus er meget motstandsdyktige overfor jordskjelv. Veggene er av sand og leire som bindes sammen av lange strå av halm. Caroline forteller om kurset: "Å undervise muslimske håndverkere i Pakistan som ung dansk kvinne trodde jeg på forhånd ikke på, men det ble en fantastisk opplevelse med 100 % respekt, stor interesse, oppmerksomhet, glede og takknemlighet. Min status kunne neppe bli høyere, fordi jeg som kvinne og gjest ønsket å hjelpe. Jeg ble behandlet som en dronning."

Stallen overbeviste FN's organisasjon for landbruk, FAO, om at COB-teknikken var den riktige til å oppføre de 3000 stallene som FAO hadde budsjettert med i første omgang etter jordskjelvet.

Caroline Meyer White ble ankerkvinne på oppgaven og gikk i gang med å holde kurs rundt omkring i katastrofeområdet, hvor 600 bønder fikk trening i å lage halmstaller.

3.000 staller på rekordtid

De 3.000 stallene står nå ferdige i de pakistanske fjellene, selv om prosjektet ble forsinket underveis. "Tidsplanen gled ikke ut på grunn av at avtaler ikke alltid er avtaler i Pakistan, men på grunn av byråkrati i FN's landbruksorganisasjon FAO, som utsatte innkjøp av materialer," sier Caroline Meyer White. Hun har underveis brukt mye tid på administrasjon og å skrive rapporter om prosjektet til FAO. Senest i desember 2006, hvor Caroline var tilbake og med tilfredshet så at de stadig holdt på med å bygge på COB-husene i jordskjelvsområdet. Det blir bygget ytterligere 4.000 COB-staller og utdannet nye halmbyggere i prosjektet som foregår under ledelse av den lokale pakistanske organisasjonen DOSTI med FAO som sponsor.

Caroline Meyer White sier:

Caroline samarbeider fortsatt med den amerikanske ingeniøren Darcey Donovan og organisasjonen PAKSBAB (Pakistan Strawbale and Appropriate Building). PAKSBAB, som er startet av Darcey Donovan, fortsetter arbeidet med gjenoppbyggingen i jordskjelvsområdet i Pakistan og undervisning av håndverkere i bærekraftige, billige og mer jordskjelvssikre hus. Det kan les om arbeidet og organisasjonen på: www.paksbab.org

Stallene blir brukt som boliger

Ved besøket i Pakistan i høst konstaterte Caroline at de fleste av stallene blir brukt som boliger for pakistannerne. Den pakistanske regjeringen ville selv stå for gjenoppbyggingen av hus til de nødstedte etter jordskjelvet, men nå mer enn to år etter naturkatastrofen er det stort sett ikke skjedd noe. De rammede pakistannerne har derfor vært henvist til selv å få stablet noe på beina på tross av stor fattigdom og generell mangel på resurser.

Utsikten til at lederne i det pakistanske samfunnet går i gang med blant annet å oppføre hus til de jordskjelvsrammede pakistanere, forekommer ikke stor. Caroline Meyer White sier:

"Så lenge hæren reelt har makten i landet, så skjer det ikke de store fremskrittene. Hæren nøler ikke med å fjerne demokratisk valgte politikere under påskudd av at politikerne ikke viste seg å være gode for Pakistan. Denne militære trusselen samt en utbredt korrupsjon, blokkerer for mange gode krefter som vil skubbe Pakistan fremad."

Caroline Meyer White.

27-årige danske Caroline Meyer White holder nettopp nå på med å utdanne seg til ingeniør og å bygge sitt eget halmhus på Friland på Djursland. Hun har tidligere undervist i naturlig bygg på Vestjyllands Højskole, hvor det blant annet er bygget et halmhus til danseundervisning. Caroline er tidligere utdannet som frilandsgartner.

Personlig beskriver Caroline sitt opphold og sine erfaringer fra Pakistan slik:

"Det har først og fremst satt mitt liv i perspektiv. Enda mer enn før tar jeg meg nå til hodet når vi dansker klager over en kø i supermarkedet eller et ti minutter forsinket tog. Vi kan lære veldig mye av de pakistannerne, jordskjelvet gikk ut over. Livet går videre med en utrolig selvoppholdelsesdrift, selv om de har mistet alt det de hadde, eller de er de eneste overlevende fra en tidligere stor familie. De går bare i gang der hvor de er. Å skille jern og betong fra de gamle brokkene, så det kan bygges nytt av det gamle, eller hva det nå måtte være. De midlene som disse mennesker har, er virkelig så begrensede. Før katastrofen levde de en tøff tilværelse, men jordskjelvet har kun forverret levevilkårene. De rammede pakistannerne har en utrolig flott utsikt. Det er imidlertid mer til de ufattelig vakre Himalayafjellene og ikke til utdanning, rent drikkevann, ordentlige sanitære forhold eller bare tak over hodet."

COB BYGGETEKNIKK

COB er et gammelt engelsk ord som egentlig betyr "formen på et brød", men som også betegner en byggeteknikk hvor leire, sand og lange strå av halm blir eltet sammen med føttene. Den eltede massen formes deretter som "brød", som blir brukt som byggeklosser i en vegg. "Brødene" blir forbundet ved at de lange halmstråene ved hjelp av en pinne presses tvers igjennom de "brødene" som skal ligge ved siden av hverandre.

Det gir en meget sterk og ensartet vegg.

COB-teknikken var meget utbredt i England inntil ca. 200 år siden, hvor englenderne gikk over til å bruke brente stein. Især i det sydvestlige England er det stadig mulig å oppleve hus som er oppført med COB-teknikk, er opp til 800 år gamle og har vegger med en tykkelse på mer enn en meter.

Caroline Meyer White beskriver bygget av COB-stallene i Pakistan:

"Bygget krever at sand, leire og halm flere timer daglig gjennom flere uker blir blandet med føttene. Hvis pakistannerne ikke har støvler, skjer blandingen barfotet selv hvis det er frost. Det kan ta flere dager å hente vann til bygget et par kilometer ned de steile fjellsidene."

I dag er det, med hjælp fra pakistanske håndverkere, bygget 3000 hus av halm.

Invester klimariktig og etisk

Nye investeringsmuligheter i Merkur

Av Lars Pehrson

Det er et stort ønske fra kundene, og også fra Merkur selv, som i februar 2008 gikk i oppfyllelse: Vi kan nå tilby kundene våre muligheten til å investere i en rekke verdipapirer som passer til Merkurs sterke profil som en holdningsorientert og samfunnsansvarlig bank. De nye investeringsmulighetene er blitt til i samarbeid med vår kollega Triodos Bank, som er Europas største etiske bank, med forvaltning av over 23 mrd. kroner gjennom sine avdelinger i 4 land.

Merkur ønsker med de nye verdipapirene også å sette en ny og betydelig høyere standard for etiske investeringer i Danmark – et område hvor vi her i landet har ligget etter i forhold til en rekke andre europeiske land. Det er derfor gledelig at initiativet har vært omtalt i en rekke medier siden lanseringen.

Pensjon og frie midler

De nye verdipapirene er særlig velegnede til pensjonsparing, og kan derfor kjøpes for midler på kapital-, rate- og selvpensjonskonti, likesom SP-sparing (flyttet til Merkur fra ATP) kan brukes. Det kan også investeres for frie midler.

Invester direkte i energiproduksjon

Ved å kjøpe investeringsbevis i Triodos Renewables Europe Fund bidrar man direkte til økt produksjon av fornybar energi på europeisk plan. Investeringsfondet plasserer nemlig pengene sine i energianlegg: Vindmølleparker, solcelleanlegg m.m.

Dette er en ny type kollektiv investering som ikke finnes andre steder på det danske markedet. Før i tiden – da det stadig ble oppstilt vindmøller i Danmark – kjøpte mange dansker vindmølleandeler i vindmøllelaug.

Det er den samme ideen som ligger bak Triodos Renewables Europe Fund – her foregår investeringen bare kollektivt og spres på en rekke energianlegg i Europa. Dermed er det også mulighet for å velge ut de beste prosjektene som også har fornuftige rammebetingelser, f.eks. prisgarantier for den leverte strømmen, som er kjent fra bl.a. Tyskland og Spania.

Hvis du er interessert i å investere på en måte som direkte øker produksjonen av fornybar energi og samtidig reduserer klimabelastningen, kan Triodos Renewables Europe Fund være noe for deg.

Fondets avkastningsmål er 7 % p.a. etter omkostninger over en 10-årig periode. I 2007 (fondets første driftsår) oppnådde det en avkastning på 6 %.

Etisk investering – Triodos Values

Med jevne mellomrom kan man i pressen lese om investeringsforeninger, pensjonskasser og banker som investerer i virksomheter som fremstiller atomvåpen, klasebomber og andre mindre oppløftende ting, eller som opererer i diktaturstater som Burma eller på annen vis kan forbindes med menneskerettighetskremler.

Hvis man som investor –enten man er privat eller en stor pensjonskasse – vil unngå slike investeringer, og kanskje til og med vil velge investeringer positivt fordi virksomhetene leverer noen produkter som fremmer en bærekraftig utvikling, skal det foretas en såkalt "screening" av investeringene. Screening kan utføres mer eller mindre dyptgående. I den lette utgaven velger man bort "de verste" (f.eks. desiderte våpenfabrikanter) og krever at virksomhetene har underskrevet hensikts-erklæringer som f.eks. FN's Global Compact om bærekraftig og sosialt ansvarlig virksomhetspraksis.

Man kan imidlertid også gå mer grundig til verks – og det er det Triodos gjør med sine Triodos Values investeringsfond. Når Merkur har valgt Triodos som samarbeidspartner, skyldes det ikke minst at Triodos, etter vår oppfattelse, utøver screening på det høyeste faglige nivået i Europa i dag.

Utvelgelsen av virksomheter skjer i 3 trinn:

Trinn 1 – bærekraftighet

Virksomheter som ikke utelukkes etter trinn 3, og som genererer mer enn 50 % av deres omsetning innenfor nedennevnte områder, deles inn i kategoriene klima, helse og en ren planet:

Klimabeskyttelse: Fornybar energi (vindmøller, sol, biomasse og brenselceller) og energianlegg som genererer energi fra disse kildene

Helse: Instrumenter til medisinsk bruk (diagnose, medisinsk utstyr, implantater), alternativ medisin basert på naturlige ingredienser, samt økologisk jordbruk (produksjon og handel)

En ren planet: Miljøteknologi (vannrensning, filtre, renseteknologi, metoder til å unngå forurensning, avfallshåndtering), samt sykler eller deler til sykler

Trinn 2 – best in class

Virksomheter som ikke utelukkes etter trinn 3, kan inngå i porteføljen selv om de ikke umiddelbart oppfyller kriteriene i trinn 1. Virksomhetene sammenlignes innenfor sin egen sektor, og virksomheter plassert i den beste halvdel kan inngå i porteføljen. Virksomhetene screenes på basis av mer enn 100 sosiale og miljømessige indikatorer, som kan deles opp i 3 hovedtemaer:

- Sosialt: Analyse av policies, ledelsessystemer, virksomhetens relasjoner til ansatte, kunder og leverandører m.fl.
- Miljø: Analyse av policies, miljøledelse, performance. Analysen ser på produkter og tjenester, produksjonsprosesser og underleverandører
- Gjennomsiktighet og eksterne relasjoner: Kommunikasjon og ekstern rapportering, involvering i nærmiljøet/samfunnet og relasjoner til interessenter.

Trinn 3 – utelukkelse

En virksomhet må ikke være involvert i atomenergi, miljøskadelige kjemikalier, tobakk, våpen, pornografi, spill eller pelsdyr. Virksomheten må dessuten ikke kunne forbindes med korrupsjon, menneskerettighetskrenkelser, lovovertridelser, forurensning, dyreforsøk, genmanipulasjon og industrielt landbruk.

DE ENKELTE AVDELINGEN

Triodos Values Equity Fund

Avdelingen investerer i aksjer i større børsnoterte virksomheter primært i Europa, USA, Japan og Australia. I forhold til "best in class"-screeningen kan virksomheter som tilhører den beste halvdel i en gitt bransje inngå i investeringsuniverset. Av de ca. 1.800 i det globale aksjeindekset MSCI er kun ca. 350 godkjente til investering.

Triodos Values Bond Fund

Avdelingen investerer i virksomhetsobligasjoner utstedt i Euro i større børsnoterte virksomheter primært i Europa, men også i land som USA. Dessuten er avdelingens investeringsunivers det samme som for Equity Fund.

Triodos Values Pioneer Fund

Avdelingen investerer i mindre og mellomstore børsnoterte virksomheter (small-cap og mid-cap) primært i Europa, USA, Japan og Australia. Avdelingen legger større vekt på trinn 1 (bærekraftighet) og i forhold til "best in class"-screeningen utvelges kun de 1-4 ledende virksomhetene innenfor bransjen.

Koster det å investere etisk?

Et argument mot etisk investering som alltid høres, er at det gir dårligere avkastning. På den ene siden er det riktig at hvis fremstilling av klasebomber er en god forretning, og man fravelger den, så går man potensielt glipp av noe. På den andre siden glemmer man at det også finnes suksessfulle virksomheter som står overfor et enormt marked – ikke minst produsenter av vindmøller, solceller og annen fornybar energi, og som dermed kan gi en avkastning over gjennomsnittet. Faktisk har de 350 større virksomhetene utvalgt av Triodos, over 5 år gitt en gjennomsnittlig avkastning på 10,7 % p.a., sammenlignet med gjennomsnittlig 10,0 % p.a. i den totale MSCI indeksen (1.800 virksomheter), målt pr. desember 2007.

Les mer og kontakt Merkur

Du kan lese mer om de nye investeringsmulighetene på www.merkurbank.dk, og du kan rekvirere utførlig materiale hos Merkur. Du kan også avtale et møte med en av våre investeringsrådgivere.

Denne artikkelen er en presentasjon av en rekke nye investeringsmuligheter og ikke en anbefaling til å investere uten at det er mottatt en forutgående, konkret rådgivning, hvor kundens økonomiske situasjon, formålet med investeringen etc. er gjennomgått. Enhver investering er forbundet med risiko. Oppnådde resultater er ikke garanti for fremtidige resultater.

Renter til besvær

Renter er en viktig del av en banks inntekts- og utgiftsposter. For banker som vil være transparente, er det en utfordring å få belyst det som skjuler seg i renten. Det har gjennom tidene vært motforestillinger mot i det hele tatt å ta renter på lån. Hva er så det vanskelige med renter?

Av Erik Siem, nestleder i forstanderskapet i Cultura Bank

Kanskje har rentens dårlige rykte sammenheng med at penger opprinnelig var edelmetaller, og at det virket unaturlig at de skulle formere seg av seg selv. Eller kanskje var det oppfatningen om at tiden var guddommelig, og at en ikke skulle tjene penger på tid.

Renter og religion

I den vestlige verden er rente ikke lenger forbundet med umoral. Islamister og andre grupperinger betrakter imidlertid renter som en uting, som må forbys eller unngås. I tidligere tider hadde også Europa et negativt syn på renter. Motstanden oppsto muligens fra kirkelig hold allerede på 300-tallet, og ble forsterket på 700-tallet under pave Leo den Store. Situasjonen tilspisset seg ytterligere på 1100-tallet, og i 1179 bestemte pave Alexander III at de som krevde renter ville bli ekskommunisert og skulle nektes kristen begravelse. Etterfølgende paver henviste blant annet til Lukas 6:35. Etter hvert som finansiering ble mer og mer kompleks bransje, endret kirken sin holdning til renter - men så sent som i det 17. århundre var renter, for en kort periode, forbudt i England.

Jødene var også i utgangspunktet forhindret fra å ta renter, med begrunnelse i Talmudiske skrifter. 5. Mosebok, kapittel 23, vers 19 og 20 sier imidlertid: "(...) til fremmede kan du låne ut med rente, men til dine brødre skal du ikke". I Middelalderen ble dette brukt til å frita jødene fra forbudet mot å ta renter, og mye utlånsvirksomhet ble utført av jøder.

Muslimer har fortsatt forbud mot renter; i stedet for renter blir långiver ofte med på å ta risiko, og får til gjengjeld en del av resultatet fra det finansierte prosjektet.

Et aspekt ved renter som gjør at de blir mindre besværlige, er at de kan betraktes som en erstatning for en moralsk forpliktelse til å gi lån tilbake hvis långiver selv, på et senere tidspunkt, skulle ha behov for lån.

Et av unntakene er Norges Bank, som fastsetter renten ut fra helt andre kriterier: Norges Bank bruker styringsrenten/foliorenten til å styre det økonomiske aktivitetsnivået i landet. Når sentralbanken setter opp renten, har dette derfor ikke noen direkte sammenheng med de fire elementene ovenfor å gjøre - men effekten kan likevel sammenlignes med fortjenesteelementet. Norges Bank får penger inn i vår felleskasse, og alle låntakere må ut med tilsvarende beløp. Tilnærmet skjer det bare en omfordeling av penger.

Renten har flere elementer

I dagens vestlige økonomi inneholder renten flere elementer: risikopremie, inflasjonskompensasjon, dekning av omkostninger ved å etablere lånet og administrere, samt et element av ren fortjeneste. En etisk vurdering av rentens komponenter kan se slik ut:

1. Inflasjonskompensasjon er stort sett uproblematisk, men kan inneholde fortjeneste eller tap på langsiktige fastlån, avhengig av hvordan inflasjonsutviklingen blir estimert.
2. Omkostninger ved å etablere og administrere lånet er en serviceytelse som bør være berettiget en rimelig fortjeneste på linje med andre serviceoppdrag, som for eksempel betalingsformidling i en bank.
3. Risiko ved utlån er også stort sett uproblematisk når reell risiko med en liten margin dekkes.
4. Fortjeneste utover de tre ovennevnte punkter kan fremstå som etisk problematisk for noen. Rentens fjerde, rene fortjenesteledd gjør det mulig å tjene penger utelukkende ved å eie penger. Det er tilsynelatende ingen reell økonomisk verdiskapning inne i bildet.

Rentefortjeneste kan sammenlignes med et "nullsumspill"; det vil si at det den ene tjener, blir tap for noen andre. Men renter er i dag mer komplisert enn som så: Sett fra en banks ståsted kommer et element til som påvirker utlånsrente, nemlig den rente banken må betale for innskudd fra kunder og lån fra andre banker. Denne renten består i utgangspunktet av de samme ovenfor nevnte elementene, som banken viderefører til sine kunder ved å bake dem inn i utlånsrenten.

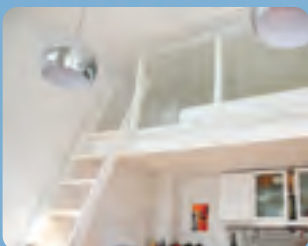

Rentefortjeneste kan sees på som uberettiget

I dagens økonomi er det vanskelig å skille mellom finansielle transaksjoner som er nødvendige for verdiskapning, og de som bare er et "nullsum-spill" – "veddemål" med en tapende og en vinnende part. Det er liten tvil om at sistnevnte form for transaksjoner som for eksempel valutaspekulasjoner, er for dominerende. På samme måte er det kanskje med renter; det er vanskelig å trekke grensen mellom den delen av en rente som er berettiget fordi den dekker omkostninger, og den delen som bare er rentefortjeneste. Sistnevnte element kan det være berettiget å ha motforestillinger mot. Rentefortjeneste kan sammenlignes med fortjeneste på andre varer som alle trenger, for eksempel matvarer. For slike varer vil det kunne være etisk problematisk å beregne seg en ublu fortjeneste. Hittil har Cultura Bank etter skjønn prøvd ikke å ta rentefortjeneste på utlån, men har hatt fortjeneste på likvidplasseringer blant annet i Norges Bank. En fremtidig oppgave for banken kan være å kvantifisere rentens fire elementene i årsregnskapet, slik at det rene fortjenesteelementet fra renten synliggjøres.

I en ny kampanje veileder Energi-tjenesten butikker i å spare på strøm-regningen og donere det innsparte til et skoleprosjekt i Kenya

Med bærekraftig arkitektur gir en fleksibel hems i en 2-roms leilighet plass til både gjesterom og boksam-ling

Vannbåren varme betyr et behagelig inneklima og reduserer strømfor-bruket kraftig slik at familien kan fyre med god samvittighet

Tema: Spar på energien

Energi til Afrika

Energi Til Afrika er en ny kampanje fra Energitjenesten, hvor butikker kan få gratis veiledning om energisparing i sin daglige drift. Samtidig har de mulighet for å donere innsparingene på strømregningen til et skoleprosjekt i Kenya som Merkurfondet har utpekt som støtteprosjekt

Av Henrik Platz

Energi Til Afrika er navnet på et prosjekt om strømsparing som er lansert av Energitjenesten Syd i Kolding. Prosjektet er et tilbud til butikkeiere i Syd- og Sønderjylland om å få en gratis energisjekk av sin forretning. Pengene som de sparer på strømregningen har de deretter mulighet til å donere til Merkurfondet, som har utpekt Mbagathi-skolen i Nairobi i Kenya som et støtteegnet prosjekt. Tilbudet gjelder foreløpig til utgangen av 2008 og vil, avhengig av oppslutningen, bli utbredt til også å omfatte butikker i resten av landet.

“Den grunnleggende tanken i prosjektet er at et endret strømforbruk i vår hverdag kan hjelpe med å gjøre folks hverdag i Afrika markant bedre. Ideen er å gjøre budskapet om strømsparing mer nærværende overfor den sentrale målgruppen, butikkeierne. F.eks. kan man ved å slukke lyset i sitt bakrom i en måned finansiere undervisningsmaterieell for fire barn i en måned på Mbagathi-skolen. Et sentralt poeng i prosjektet er at alle kan delta – uansett omfanget av innsparingen,” sier Anders Kildegaard Knudsen, prosjektleder for Energi til Afrika på Energitjenesten, Syd.

Nytenkende energisparing

Energitjenesten Syd har valgt å benytte Merkurfondet til å administrere de innbetalte pengene fra strømsparingen, da fondet nettopp er opprettet for å administrere gavemidler og fordi de fra før har et formål som fremmer bærekraftig miljø og sosial ansvarlighet. I Merkurfondet er det glede over at danske butikkeiere finner nye veier til å gi gavebidrag med sine energiinnsparinger: “Merkurfondet finner det nytenkende at danske butikker i Syd- og Sønderjylland med forholdsvis enkle midler kan være med på å fremme det allmenntilgode arbeide som Merkurfondet støtter i Afrika. Av støtteegnede prosjekter har Merkurfondet utpekt Mbagathi-skolen i Kenya som står overfor et akutt behov for økonomiske midler til betaling av skolepenger og oppføring av nye bygninger,” sier Morten Gunge som er styreformann for Merkurfondet.

Hjelpeorganisasjonen Sanduko

Støtten til skolen skjer via den danske hjelpeorganisasjonen Sanduko, som har vært med på å opprette Mbagathi-skolen i Kenya. Skolen er en Waldorfskole hvor det i undervisningen tas utgangspunkt i en kunstnerisk arbeidsform som fremmer kreativitet og skaperkraft hos barnet. Waldorfpedagogikken er åpen for alle uavhengig av sosial og religiøs bakgrunn og har vist sin levedyktighet fra uptown Manhattan til slumkvarterer i Johannesburg. Skolen kan derfor være med på å gi ny inspirasjon til skolevesenet i Kenya.

Mbagathi-skolen som ligger utenfor hovedstaden Nairobi i Kenya, har opplevd en voldsom vekst i barnetallet og er på få år vokst til omkring 210 barn fra barnehage til 9. klasse. I 2008 forventes det en ytterligere stigning i elevtallet på 60 – 80 barn. Barna kommer fra meget fattige familier fra den nærliggende byen Ongata Rongai og fra de fattige landområdene omkring skolen. I tillegg er flere av barna foreldreløse og kommer til skolen fra et slumområde i Nairobi. Mange av disse barna er preget av tidlig omsorgssvikt og manglende voksenkontakt, og har i tillegg til skolegangen bruk for terapeutisk hjelp. Lærerne på Mbagathi-skolen er alle, unntagen en, afrikanske, sorte lærere, noe som gir skolen et sterkt rotfeste i den kenyanske kulturen.

“Skolens foreldre kan bare i minimalt omfang betale skolepenger, og skolen er helt og holdent båret av hjelp fra Europa. De økonomiske konsekvensene av elevtilgangen er omfattende og krevende, og det er et akutt og meget omfattende behov for sponsorstøtte til å betale skolepenger for det store antall barn. Det er også behov for sponsorstøtte til gjennomførelse av en stor ny kostskolebygning, da den nåværende bygningen allerede er fylt til bristepunktet.

Den kommende hjelpen fra energispareprosjektet “Energi til Afrika” fra Energitjenesten Syd kan derfor få stor betydning for Mbagathi-skolens fremtidige utviklingsmuligheter,” sier Troels Ussing som er styremedlem i Sanduko.

Kenya er et av verdens fattigste land med et brutto-nasjonalprodukt på USD 530 pr. innbygger (2005), hvilket er et godt stykke under den fattigdomsgrensen på rundt USD 2.500. Danida benytter som grense for land som er berettigede til å motta utviklingsbistand.

Skolen i Kenya er en Waldorfskole hvor det i undervisningen tas utgangspunkt i en kunstnerisk arbeidsform som fremmer kreativitet og skaperkraft hos barnet.

Foto: Troels Ussing

ENERGI TIL AFRIKA

Det er mulig å følge med på "Energi til Afrika" – prosjektets utbredelse og tilslutning fra butikker via DR P4 Trekantens initiativ "Lokale Helte". Ved årsskiftet 2007/2008 er målerne lest av hos de butikkene som er med i "Energi til Afrika", og i løpet av våren vil man kunne se på Merkurfondets hjemmeside hvor mange penger som er donert, og hvordan pengene kommer arbeidet til gode på Mbagathi-skolen i Kenya.

Ytterligere opplysninger:

- Prosjektansvarlig for "Energi til Afrika", Anders Kildegaard Knudsen, Energitjenesten Syd, direkte tlf. 36 98 68 39, e-mail: akk@energitjenesten.dk.
- Energitjenesten Syd – se www.energitjenesten.dk/syd
- Mbagathi-skolen i Kenya – se www.sanduko.dk
- Merkurfondet – se www.merkurfonden.dk
- DR's Lokale Helte – se www.dr.dk/lokaltehelte

Bærekraftig i et nøtteskall

Bærekraftig arkitektur er blant annet å utnytte eksisterende bygg optimalt. I dette prosjektet ga en fleksibel hems i en 2 roms leilighet plass til gjesterom og boksamling

Av Andrew Holt, Architectopia

I en to-roms leilighet på Grønland i Oslo har arkitektkontoret Architectopia tegnet en hems i tre og glass. Designet tar utgangspunkt i leilighetens mange kvaliteter og forsterker opplevelsen av åpenhet og lys, samtidig som den øker boarealet og fleksibiliteten. Leiligheten ligger i et eldre gårdsbygg og har kombinert stue og kjøkken med stor takhøyde og vinduer ut mot Grønlands park. Soverom og bad ligger inn mot en rolig bakgård. Boarealet er på 35m.

Eieren av leiligheten ønsket å utnytte plassen bedre, og trengte en fleksibel løsning med mulighet for overnattingsgjester og TV-titting. Oppdraget gikk til sivilarkitekt Andrew Holt i Architectopia. Han har tidligere jobbet i Hongkong og er godt kjent med å tegne kompakte og fleksible løsninger.

Arkitekten kom frem til en løsning med hemsene plassert over kjøkkendelen av oppholdsrommet. Dette bidrar til å definere kjøkkenet som en egen enhet. Hemsene er trukket tilbake fra inngangspartiet til rommet, noe som gir god romfølelse, og på denne måten oppleves hemsene som et objekt som svever i rommet. Hemsene har et areal på 6m², god plass til dobbeltseng, nattbord, leselampe, og boksamling. For å forsterke "objekt i rommet" opplevelsen er hemsene gitt et stramt uttrykk med hvitmalt konstruksjon og rekkverk av glass. Glasset seiler forbi i møtepunktene for å forlenge linjene ut i rommet og gjør hemsene enda lettere.

Utnytt plassen – spar miljøet

Architectopia er et Oslo-basert arkitektkontor som satser på bærekraftig arkitektur. Dette prosjektet ligger veldig nær kontorets filosofi. Rom bør sees som en verdifull ressurs med tanke på miljøet. Derfor bør man utnytte den plassen man har på best mulig vis fremfor å bygge nytt. På denne måten spares miljøet for påvirkningen av bygging, drift og riving.

Fleksible rom kan føre til en bedre utnyttelse av areal. Hemsene er meget fleksible og kan brukes til soving, lesing, lek eller TV-titting. Den er utført i tre, et fornybart materiale som ikke krever store mengder energi under produksjon, og både byggematerialene og arbeidskraft ble skaffet lokalt.

Hemsene utgjør et stramt og flott element i det eksisterende rommet

Kommentar: Bærekraftig arkitektur i et nøtteskall

Av Andrew Holt
Sivilarkitekt

En stige med integrert lysarmatur gir tilgang til hemsen

Vi kommer ikke til å kunne bygge oss ut av en klimakrise. Nøkkelen til en bærekraftig arkitektur er at det mest miljøvennlige areal er det som aldri bygges. Ved å designe arealeffektive bygg sparer man miljøeffekter fra bygging, drift og riving. Arkitektens evne til å planlegge arealeffektive bygg er en meget viktig kompetanse som vil få stadig større betydning i framtiden.

Arbeidsprosessen som ligger bak arealeffektiv planlegging er lang og krevende. Den starter med utarbeidningen av et diagram over alle aktivitetene som et nytt bygg skal romme. Diagrammet er abstrakt og tar ikke for seg romstørrelse eller antall etasjer, men setter fokus på forbindelser mellom ulike områder. Ved å utvikle og forbedre diagrammet kommer man frem til den beste plasseringen av funksjonene og dermed unngå "dødt" areal. Planløsningen, som utvikles fra diagrammet, bearbeides mange ganger for å redusere og aktivisere areal.

Når vi nå begynner å forstå alvoret av miljøutfordringene stilles denne kunnskap i et helt nytt lys. Hver kvadratmeter som vi kan unngå å bygge vil spare miljøet for påkjenninger. Bygg har lang levetid, så det vi bygger nå vil fortsette å belaste miljøet i mange år fremover. I større og større grad vil kunnskapen om å tegne nøkterne bygg få høyere status innen byggebransjen og blant folk flest. Det finnes ulike definisjoner for arkitekturfaget. En av disse er "kunsten å bygge". Kanskje bør en annen være "kunsten å ikke bygge"?

Hemsen definerer kjøkkenområdet

Hva er et Svanemerket hus?

**Miljøvennlig hus med godt inneklima
– litt dyrere å bygge, men billigere i drift**

Av Arne Øgaard

Svanemerket er det nordiske miljømerket, og det stiller krav i forhold til utslipp av drivhusgasser, energiforbruk og på en rekke andre områder. Svanemerket brukes på mange forskjellige produkter og virksomheter. Ikke bare toalettpapir, lekeapparater, byggevarer, vedovner og klær, men også hoteller, trykkerier og dagligvarebutikker kan være Svanemerket. Både i Norge og Danmark bygges det nå Svanemerkede småhus. Her stilles det strenge miljøkrav til byggematerialene, og også til inneklima og til et lavt oppvarmingsbehovet.

I Norge er det to bygningsfirmaer som er godkjent for oppføring av slike hus, Mesterhus og Skanska. I Danmark finner du liste over produsenter som selger Svanemerkede hus på Miljøsekretariatets hjemmeside.

Halverte utgifter til oppvarming

Disse husene har ekstra god varmeisolasjon i vegger, tak og golv. I taket kan det være hele 40 cm isolasjon. Det er 3-lags vinduer og det er lagt stor vekt på god vindtetting. Oppvarmingsffbehovet blir nærmere halvert i forhold til ordinære hus.

Balansert ventilasjon sikrer rikelige friskluftmengder til boligen. Varmegjenvinningen gjør at den friske luften ikke kjennes kald, og effektive filtre fjerner støv og par-

tikler. I et Svanemerket hus har leverandørene av byggevarer også måttet dokumentere at produktene tilfredsstiller strenge avgassingskrav og dermed sikrer et godt inneklima!

Under oppføringen av Svanemerkede småhus stilles det også strenge krav til oppfølging og kontroll på byggeplassen. Blant annet skal rutinene forhindre fuktskader og sikre god avfallshåndtering. Det ferdige huset skal leveres med en bruksanvisning for riktig bruk og vedlikehold av huset og dets tekniske installasjoner. Prisen kan være 200-300 kr høyere per kvadratmeter gulvflate enn et ordinært hus.

Gunstig finansiering

Husbanken ønsker å premiere boliger med gode energi- og miljøegenskaper. Husbanken tilbyr derfor opptil 90% lånefinansiering.

Mer info på www.ecolabel.no og www.ecolabel.dk

Beboerne på småbruket Øvre Åsestad i indre Vestfold kan nå glede seg over rent drikkevann og behagelig varme i stuen.

Grønn og behagelig varme

Vannbåren varme gir behagelig inneklima. Med varmepumpe er strømforbruket kraftig redusert, og familien kan fyre med god samvittighet.

Av Jannike Østervold

Lars Hasle gjorde alvor av drømmen om nærhet til naturen og flyttet fra byen til et idyllisk småbruk i indre Vestfold. Våningshuset er fra 1855 og ligger like i skogkanten.

Allerede før kjøpet av eiendommen var han blitt enig med naboen om at de skulle bore etter drikkevann sammen. Med bakgrunn i sine naturfagstudier følte Lars seg ikke bekvem med å hente drikkevannet fra bekken, som har en ukontrollerbar bakterieflora. Når han først skulle ha store, tunge maskiner på eiendommen, fant han ut at han samtidig ville benytte anledningen til å bore etter varme og installere varmepumpe. Men dette prosjektet kom han til Cultura Bank, og ble den første klimalånskunden.

God planlegging er halve jobben

Det lå mye planlegging bak prosjektet, og Lars forteller at rørleggeren ble valgt fordi han ville ta hovedansvaret for prosjektet og gi driftsgaranti, og det er viktig når det er så mye mekanikk og deler involvert. Han hadde fått informasjon fra ENOVA på forhånd om at det var veldig viktig å velge en hovedkontraktør som kunne ta driftsansvar.

Til slutt var alle avtaler på plass, og arbeidet kunne

begynne. De fant vann – som de gjør i 29 av 30 tilfeller - og så langt var alt vel. Men så viste det seg at de ikke kunne bore dypt nok til å få de nødvendige 130 meter aktiv vannsøyle, så i stedet for 1 energibrønn måtte han ha 2, noe som fordyret prosjektet. Så det ble i alt boret 3 brønner – 2 til varme og 1 til drikkevann. Men nå når arbeidet vel er overstått, og anlegget er kommet i drift, er Lars veldig godt fornøyd med resultatet. Han roser den behagelige varmen i radiatoranlegget. "Vannbåren varme gir et veldig stabilt og godt inneklima. Du slipper ionisering av luften, som du får med panelovner. Vi har 2 radiatorer i hovedstuen og 3 i loftsstuen, som er barnas rom. Når vi fryser slapper vi ikke av, vi må ta hensyn til at vi bor i et røft klima."

Investeringen spares inn i løpet av 5-7 år

Lars vurderte den økonomiske siden av saken nøye, før han bestemte seg for å investere i varmepumpe. "Selv om det er en tung investering, så skal du i en gjennomsnittlig norsk enebolig spare 15-18 tusen kroner i strømutfgifter i året. På det grunnlaget hadde jeg anledning til å investere i dette anlegget. I følge ENOVA sparer du inn investeringen i løpet av 5-7 år."

Energitjenesten står parat

Det er delte meninger om vi skal redusere CO₂-utslippet med 20, 30 eller 40 % i 2020. Men langt de fleste borgerne, NGO'er, forretningsfolk, eksperter og regjeringer er enige om at det må skje en kraftig reduksjon – så vi må gjøre en innsats, også i den private delen. Energitjenesten står her parat med kunnskap og informasjon

Av Henrik Platz

En del av CO₂-reduksjonen skal komme fra private husholdninger, og vi kan selvfølgelig vente på et epokegjørende teknologisk fremskritt, eller at oljeprisene og miljøavgifter stiger så mye at vi blir presset til å spare på energien av økonomiske grunner. Men vi kan også velge å gå i gang med å se på mulighetene allerede nå. Det er jo tross alt ikke så lenge til år 2020, når vi snakker om de mer langsiktige økonomiske disposisjonene. Spørsmålet er jo så hvordan vi kommer i gang?

Gratis informasjon

I Danmark er vi så heldige å ha Energitjenesten. Målet for Energitjenesten er å fremme energisparing i Danmark, og ad den veien muliggjøre overgangen til en bærekraftig energiforsyning basert på størst mulig bruk av fornybar energi.

Energitjenesten er bygget opp om 10 lokale Energitjenester fordelt på hele landet og med et felles sekretariat i Århus. De lokale Energitjenestene iverksetter løpende aktiviteter, prosjekter, arrangementer og kampanjer som setter fokus på energisparing og fornybar energi og er med på å sikre lokal forankring og handling.

Energitjenesten gir gratis og uavhengig informasjon om energisparing og fornybar energi, bl.a. ved at borgerne har mulighet for å få informasjon og veiledning på Energitjenestens hjemmeside og ved å kontakte Energitjenesten på e-mail, telefon eller ved personlig å besøke en av Energitjenestens lokale avdelinger. I tillegg til borgertjenesten arbeider Energitjenesten også med informasjon til skoler, håndverkere og butikker.

Bredde og spesialisering på samme tid

Energitjenestens store forte er at de kan gi informasjon innenfor et bredt felt om fornybar energi og energisparing, uten at det går ut over kvaliteten:

”De fleste som ringer eller sender en mail til oss, stiller ganske kompliserte spørsmål. De har nemlig allerede på forhånd selv søkt på internett og funnet svar på de lette spørsmålene. Energitjenestens styrke her er at vi er i stand til å ha en bred innfallsvinkel, samtidig med at vi har en dyptgående faglig innsikt på stort sett alle områdene innenfor fornybar energi og energisparing. Det er en av fordelene ved å ha både et felles sekretariat som kan sikre en ensartet kvalitet, og en rekke lokale kontorer hvor de enkelte energiexpertene sitter plassert,” sier Kåre Albrechtsen, lederen av Energitjenestens felles sekretariat.

Energitjenesten har siden klimadebatten for alvor brøt igjennom i 2007, opplevd en stigende etterspørsel etter informasjon om energibesparelser og fornybar energi. Hvor det før typisk var de unge huskjøperne og de litt mer erfarne mennene som søkte informasjon, opplever Energitjenesten nå at det også er mange kvinner som ringer inn, fordi de gjerne vil gjøre noe for miljøet – i tillegg til at de selvfølgelig også gjerne vil spare noen penger.

Det kan lønne seg å gå i gang

Det er mange muligheter for å spare energi som privatperson. Hva som best vil lønne seg kommer an på en konkret vurdering som det er mulig å søke informasjon om hos Energitjenesten – f.eks. ved å ta utgangspunkt i den enkelte huseiers Energimerking på huset.

Vi har alle mulighetene for å kunne gi vårt bidrag til at CO2-utslippet reduseres, mener Kåre Albrechtsen fra Energitjenesten.

Eksempelene her på siden kan illustrere at det allerede med de nåværende energiprisene kan lønne seg å bruke energisparing og fornybar energi ut fra en ren økonomisk synsvinkel.

Det er ikke lenger de store mulighetene for å få tilskudd til fornybar energi og energisparing, men det forholdet har de høyere energiprisene allerede i stort omfang rettet opp på. Det er altså ingen grunn til å vente med å begynne å spare på energien, og Energitjenesten ser lyst på fremtiden:

”Vi står overfor en av menneskehetens største utfordringer i nyere tid og vi skal handle alle sammen, hva enten vi heter fru Jensen eller Anders Fogh – men i Danmark har vi samtidig en engasjert kultur, hvor sivilsamfunnet, staten og næringslivet har tradisjon for å arbeide sammen, som vi har sett det med det store vindmølleeventyret. Vi har derfor alle mulighetene for å kunne gi våre bidrag til at CO2-utslippet nedsettes, samtidig med at det er muligheter for å spare penger for den enkelte,” sier Kåre Albrechtsen fra Energitjenesten.

Du kan kontakte din lokale Energitjeneste på tlf. 70 333 777 eller via www.energitjenesten.dk

EKSEMPLER på energisparing og fornybar energi

1. Et hus fra 1970 på 130 m² har en oljefyr fra det ble bygget. Huset bruker i dag 2.500 l olje. Olje koster ca. 8,90 kr. for en liter, så familiens varmeutgift er i dag $8,90 \cdot 2500 = 22.250$ kr. om året. Med en ny fyr vil man kunne spare 30 % av oljeforbruket. Det er i kr. $22.250 \cdot 0,7 = 15.575$ kr. Det er altså en besparelse på 6.675 kr. om året. Det nye kondenserende oljefyringsanlegget koster 50.000 kr. oppsatt. Det forventes en levetid på 20 år, men lånet kan være nedbetalt allerede etter 10-12 år, hvis besparelsen brukes som ytelse på lånet. Det er dermed minimum en besparelse i nåtidskroner på rundt kr. 53.400.
2. Et hus på 130 m² har en ikke isolert hulmur. Olje koster ca. 8,90 kr. for en liter, så familiens varmeutgift er i dag $8,90 \cdot 2500 = 22.250$ kr. om året. Det vil koste 40.000 kr. å få isolert hulumuren, men samtidig vil det spares 700 l olje om året: $700 \cdot 8,90 = 6.230$ kr. Med besparelsen vil lånet til isoleringen være nedbetalt i løpet av 8-10 år avhengig av hvilken rente som kan oppnås. Det er derfor mange penger å spare, da hulumursisoleringen vil holde i husets restlevetid.
3. Merprisen for et solvarmeanlegg til 4 personer er ca. kr. 25.000, som kan dekke 2/3 av det varme vannet. Den årlige besparelsen til varmt vann selv med et nytt gass- eller oljefyringsanlegg er kr. 2.000 årlig. Med besparelsen vil lånet til solvarmeanlegget være nedbetalt over minimum 22 år, som er ca. levetiden på et solvarmeanlegg.

Kilder: Energitjenesten og Merkur. Renten i Merkur svinger p.t. mellom 5,50 % - 8,5 % p.a. på boliglån med miljøtiltak (20.02.08) alt etter sikkerheten for lånet. Beregningene er foretatt med de nåværende energiprisene.

Nyttige lenker:

Energitjenesten – se www.energitjenesten.dk
 Organisasjonen for Vedvarende Energi – se www.ove.org
 Samvirkende Energi- og Miljøforeninger – se www.sek.dk
 Landsforeningen for Økologisk Byggeri – se www.lob.dk

Note

Både i Merkur og Cultura ytes det lån til fornybar energi og energisparing.

Høy

Det tenkes stort i Valby om fornybar energi. He

Solcellene fra taket på Valby Skole kan produsere både varme og strøm.

Av Henrik Platz

Et stort EU-Concerto prosjekt, Green Solar Cities, har oppnådd en samlet støtte på 48 mio.kr. til utviklings- og demonstrasjonsprosjekter innenfor bærekraftig energiforsyning med vekt på fornybar energi og bruk av lavenergibygg. Prosjektet gjennomføres i Salzburg i Østerrike og i Valby, hvor det alene i Valby vil berøre 8.000 av Valbys 45.000 beboere, f.eks. på senterområdet ved Valby Stasjon og på F.L.Smidt tomten. I alt skal det gjennomføres lavenergibygg og lavenergi-renovering av 600 boliger samt næringsbygg og offentlig bygg. I bygget vil det inngå utbredt bruk av solceller og solvarme som det fornybare energielementet. Visjonen er at solceller skal levere halvparten av strømforsyningen på en sommerdag i 2025 i Valby, hvilket på årsbasis svarer til at 15 % av strømforsyningen kommer fra solceller. Det betyr at det i de kommende årene er behov for å sette opp 300.000 m² solceller i Valby, som svarer til et areal på 30 fotballbaner.

sol over Valby

g i Salzburg når vi snakker bærekraftig lavenergibygg og storskalabruk av r viser Green Solar City prosjektet veien fram for de større boligområdene.

Foto: Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger

For Danmark er det særlig interessant at det i Salzburg er utviklet et velfungerende poengsystem som sikrer at det er billigere å låne til bygg som lever opp til en rekke utvalgte energikriterier. Det har betydd at bruk av solvarme til varmt vann allerede inngår i 60 % av alle nye boligbygg i Salzburg. Dette kan inspirere til utviklingen av nye finansieringsmodeller i Danmark. Det blir spennende å følge Green Solar City prosjektet i de kommende årene, for det er bruk for samlede løsninger til å få bukt med CO₂-utslippene i de større boligkvarterene som eies av boligforeninger, det offentlige eller private byggherrer.

Links

European Green Cities prosjektet
– se www.europeangreencities.com

Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger
– se www.fbbb.dk

Sol-prosjektet i Valby inkluderer også den kunstneriske dimensjonen. Her med kunstneren Anita Jørgensens utsmykning av en solcellegavl.

Foto: Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger.

Gigantunderskudd i USA

Som roman er Pengenes Makt ingen stor bok, men diskusjonene gir mange fakta og synspunkter på en svært alvorlig situasjon.

Av Arne Øgaard

USA importerer langt mer enn de eksporterer. Pengene strømmer ut av landet, men kommer tilbake ved at særlig asiater kjøper amerikanske statsobligasjoner. Denne situasjonen kan bringe USA og verdensøkonomien inn i langt større problemer en dagens subprime lån. I en roman har Håvard Nørstebo prøvd å belyse denne situasjonen. Etter 100 sider hvor vi blir kjent med en gjeng meget vellykkede og nyutdannede økonomer, starter deres økonomiske diskusjoner. Som roman er dette ingen stor bok, men diskusjonene gir mange fakta og synspunkter på en svært alvorlig situasjon. Forfatteren er norsk og har vært bosatt i Kina.

*Pengenes
Makt*

Håvard
Nørstebo
(Kolofon 2006)

Folkeskikk på jobben

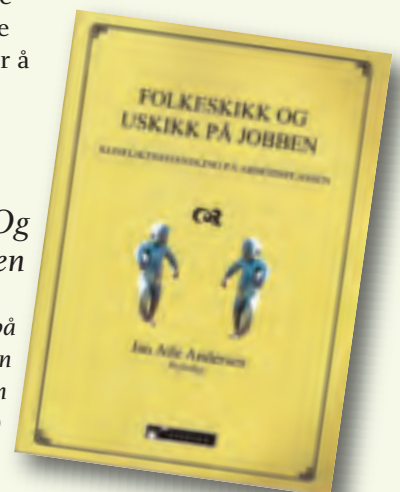
Psykolog Jan Atle Andersen har arbeidet med konfliktbehandling på arbeidsplasser i over 20 år, og i en konsis og oversiktlig bok gir han 15 regler for konstruktiv kommunikasjon og innblikk i en rekke områder hvor vi lett trår feil.

Av Arne Øgaard

Vi snubler ofte i samarbeidets krevende kunst. Resultatet kan bli både konflikter og oppbrudd, men oftest går vi bare og småplager hverandre og får ikke til det felles utviklingsprosjektet vi gjerne vil skape i hjemmet eller på jobben.

Psykolog Jan Atle Andersen har arbeidet med konfliktbehandling på arbeidsplasser i over 20 år, og han ser klart hvordan vi har det med å gjøre det vanskelig både for oss selv og de andre. I en konsis og oversiktlig bok gir han 15 regler for konstruktiv kommunikasjon og innblikk i en rekke områder hvor vi lett trår feil.

For de som har arbeidet i dette feltet vil mye være kjent, men de fleste vil også finne nye tanker. Vi trenger også stadige påminnelser av denne typen: "Kjernen i alle konflikter er ansvarsfraskrivelse: Det er andres skyld at jeg irriterer meg. Det er andres skyld at jeg fortsetter å furte. Det er andres skyld at jeg baktaler dem. Det er andres skyld at jeg ikke tilgir." Hvert av de små kapitlene innledes med tankevekkende sitater. Mange av dem er hentet fra romanen "Moby Dick". En bok som i det ytre handler om jakten på en hval, men som kanskje mer enn mange andre handler om hva det er å være menneske.

*Folkeskikk Og
Uskikk På Jobben*

Konfliktbehandling på
arbeidsplassen
Jan Atle Andersen
(Kolofon 2004)

En annen verden – hvordan?

Aksel Nærstad har en lang fartstid i den marxist-leninistiske bevegelsen i Norge. Dette preger til en viss grad hans argumentasjon i boken En Annen Verden - Hvordan. Venner av USA vil utvilsomt bli provosert

Av Arne Øgaard

"Vi kan ikke godta at hundrevis av millioner av mennesker lever i ekstrem fattigdom og at tusenvis av mennesker hver dag dør av sult i en verden av overflod. Vi kan ikke leve med at hele livsgrunnlaget ødelegges for framtidige generasjoner. Vi kan ikke godta at fellesgoder privatiseres og velferden ødelegges. Vi må bidra til å forandre verden. Mektige krefter står i mot oss. Det er derfor nødvendig å diskutere hvordan vi kan bygge opp de kreftene som må til for å skape en annen verden." Dette er kjernebudskapet i Aksel Nærstads nye bok. Aksel Nærstad har en lang fartstid i den marxist-leninistiske bevegelsen i Norge. Dette preger til en viss grad hans argumentasjon. Venner av USA vil utvilsomt bli provosert. Men hvis man godtar hans utgangspunkt, er dette en interessant bok. Den viser et menneske som skyver gammel dogmatikk tilside og har full oppmerksomhet på de problemene som må løses. Her får vi oversikt over alt som er inne i en negativ utvikling. Etter sin karriere på politikens venstreside har han nå i de 16 siste årene arbeidet i "Utviklingsfondet" (tidligere vinner av Culturaprisen), og han har vært en aktiv deltager i både den norske og internasjonale alternativbevegelsen. Han har vært med på å bygge opp Norges Sosiale Forum, hvor over 40 norske organisasjoner er med, som har tilsluttet seg World Social Forum. Han har også vært aktiv i å arrangere den årlige globaliseringskonferansen i Norge.

Et av de spørsmålene som opptar ham mest, er hvordan alle som er engasjert i arbeidet med å skape en bedre verden, kan bidra til at dette arbeidet blir mer slagkraftig. Det er ikke vanskelig å bli enige om målene. Men hvordan skal vi få forhindret at norske selskaper henter større fortjeneste fra land som Angola og Bangladesh, enn de beløpene den norske staten gir i utviklingshjelp? Hvordan skal vi få bygget opp et alternativ til WTO som ikke er en tilrettelegger for markedsliberalismen, men som er til det beste for mennesker og miljø? De norske organisasjonene som arbeider med slike spørsmål har svært lave lønnsmidler. Nærstad foreslår derfor at staten må finansiere en progressiv tenketank som kan gripe fatt i slike spørsmål. Han er også opptatt

av at det må knyttes sterkere forbindelser mellom alternativbevegelsen og fagbevegelsen. Den markedsliberalistiske tenkningen er inngrodd i både næringslivet og det politiske apparatet. Det som i utgangspunktet er teori er blitt oppfattet som sannhet. Slike tendenser til forenkling hemmer den videre utviklingen, og Nærstad skriver: "Alternativbevegelsen må passe seg for å forenkle på samme måten. Vi må ikke bli like vulgære og overfladiske som våre motstandere. Vi må søke fakta og gå inn i problemene selv om de ikke passer inn i vårt "skjema" eller bilde av verden."

Med et slikt utgangspunkt vil en progressiv tenketank kunne oppnå resultater.

Nærstads bok gir innsikt i mange av de problemene som må være utgangspunkt for nytenkningen og den gir innsikt i mye av de forsøkene som er i gang på å skape en bedre verden. Ikke alle problemer blir like grundig diskutert og en del gjentakelser viser at boken rent tekstmessig kunne vært bedre bearbeidet. Likevel er dette en nyttig bok for alle som er opptatt av utviklingen i verden og som vil bidra til å gjøre noe med den.

Akse Nærstad
En annen verden
– hvordan?
Boksmia Forlag 2007
ISBN 978-82-91871-21-9

Hvem skal gjøre hva?

Den globale oppvarmingen øker og noe må gjøres. Men må jeg kreve at myndighetene presser meg til å gjøre det jeg egentlig vet er riktig?

Av Arne Øgaard

Politikerne setter dristige mål for reduksjon i utslippet av klimagasser, men er ofte mer nølende når det gjelder å gjennomføre tiltak. Tiltak koster, og upopulære tiltak kan føre til at de ikke blir gjenvalgt.

Staten må åpenbart gripe inn på mange områder. Når det gjelder CO₂-rensing og deponering trengs det mye penger både til forskning og investeringer. Disse pengene bør selvsagt komme fra de som tjener på å omsette olje og gass, men i og med at den norske staten har store inntekter på dette området, er det åpenbart at deler av disse pengene bør brukes til miljøtiltak.

Høyere avgifter rammer de fattigste hardest

Skal vi få ned biltrafikken trengs det et bedre og billigere kollektivtilbud. Dette kommer neppe uten et statlig initiativ. Men jeg som bevisst borger må selv velge å bruke dette tilbudet. Hvis staten skal prøve å tvinge meg gjennom økte avgifter på drivstoff, veibruk og parkering, blir disse avgiftene som regel så små at de ikke fører til annet enn ergrelser. De gir selvsagt midler som staten kan bruke til kollektivtrafikken, men det hjelper lite hvis folk likevel velger å kjøre privatbil. Skal avgiftene bli så høye at det virkelig merkes, vil de primært ramme de i samfunnet som har en svak økonomi. I og med at flertallet i dag har rikelig med penger, vil de fortsette å forurense, mens de med lav inntekt vil få redusert sine livsmuligheter og bli relativt sett enda fattigere enn de er i dag. Hvis staten ønsker penger til miljøformål, kan det være like fornuftig å ta disse inn gjennom en økt toppskatt. Det vil forhåpentligvis redusere de rikes forbruk og så godt som alt forbruk bidrar til økte drivhusutslipp. Spesielt gjelder det de økende antall shoppingturer til storbyer i utlandet.

Alle må ta sin del av ansvaret

På bygningssiden må selvsagt myndighetene stille miljøkrav til nye hus som bygges. Men det er grenser for hva en kan pålegge folk å gjøre med eldre hus. I dag kan en søke om tilskudd hvis en vil gjøre miljøtiltak i eldre boliger. Staten kan øke disse tilskuddene, men vi som enkeltmennesker må selv ta initiativ til å gjøre vår egen bolig mest mulig miljøvennlig. Kanskje kan Staten også premiere de som gjør ekstra mye og dermed få økt oppmerksomhet omkring betydningen av enkeltmenneskets initiativ. Et enkelt menneske bidrar selvsagt ikke så mye, men når flere bevisste mennesker handler samtidig så kan virkningene bli store. Det er dette som kalles sivilsamfunnets potensial.

Skal vi virkelig få gjort noe med den globale oppvarmingen er det ikke politikere eller sivilsamfunn, men begge grupper som må gjøre sitt ytterste. I en slik situasjon er det viktig å spørre seg om hvem som skal gjøre hva også på andre områder enn de som er nevnt her.

WWW.ORANSJE.COM

VAKRE OG RYDDIGE HJEMMESIDER

WEBHOTELL - DOMÈNENAVN - E-POST
PERSONLIG OPPFØLGING - TIL SMÅSKALA
BEDRIFTER OG ORGANISASJONER

Oransje Webdesign AS; info@oransje.com; tlf. 57600642/47677780

Olsby gård er en tidligere biodynamisk gård som idag leies ut til seminarer, stevner og andre arrangementer. Gården ligger i naturskjønne omgivelser i Stange kommune i Hedemarken, med gangavstand til Mjøsa. Stedet rommer et topp moderne storkjøkken, spisesaler og samlingsal med plass til opptil 120 personer.

Olsby har mange muligheter og rimelige telepriser!

For mer informasjon, se www.olsby.org

NaturSundhedsDag

For et sundere og bedre Danmark
Kom og vær med til at give gode råd

Lørdag d. 12. april 2008

Nørrebrohallen
Mimersgade 69, København N.
Ved Nørrebro St.

Formålet med dagen er, at vi lader os inspirere af de spændende talere og bagefter står vi sammen om at finde frem til en række gode råd til politikere, embedsmænd og andre, som har mulighed for at påvirke samfundet. Vi sørger for en dag med spændende foredragsholdere, festlige indslag, musik og teater, workshops, boder og høj energi.

Flere oplysninger og tilmelding

www.visionspartiet.dk
eller Lars Mikkelsen, tlf. 4828 8700

I Merkur sker udlån på baggrund af såvel økonomiske som etiske, sociale og miljømæssige vurderinger. Ved at finansiere projekter ud fra disse kriterier ønsker Merkur at påvirke samfundsudviklingen i en bæredygtig retning. Mange af Merkurs låneprojekter har inspireret andre og givet impulser til videre udvikling. Merkur ønsker således med sit virke at række udover den umiddelbare finansiering og virkeliggørelse af konkrete projekter. Omkring 12.000 privatkunder, virksomheder, foreninger og institutioner har på dette grundlag valgt at benytte Merkur som deres pengeinstitut. I kraft af udlånspolitikken får Merkurs indlånere yderligere mulighed for at øremærke opsparingen til særlige formål, fx til økologisk eller biodynamisk jordbrug, økologisk byggeri, vedvarende energi, bæredygtig produktion og handel, økosamfund og bofællesskaber, frie skoler og børnehaver, institutioner for social omsorg, kunst og kulturel virksomhed. Merkur har i øjeblikket en balance på godt 1 mia. kr. Af det samlede udlån udgør de almennyttige, samfundsgavnige projekter hovedparten. De øvrige udlån er til private – fortrinsvis til boligformål. Merkur har afdelinger i Aalborg, Århus, Odense og København.

Merkur Vesterbrogade 40, DK-1620 København V,
Tlf. +45 70 27 27 06,
merkurbank@merkurbank.dk, www.merkurbank.dk

Cultura Bank driver sin virksomhet etter prinsippene for "social banking". Det innebærer for det første at utlånsformålene vurderes etter etiske kriterier, og for det andre transparens – det vil si at innskytterne får vite hva pengene lånes ut til. Cultura Bank arbeider for at etikk og moral skal innarbeides i det økonomiske liv gjennom et nytt syn på penger, økonomi og lønnsomhet, hvor man ikke ensidig fokuserer på egen nytte. Cultura finansierer blant annet prosjekter som kan forbedre økosystemene, skape renere luftmiljø, gi verdige sosiale forhold, dekke behov for omsorg og gi barn og ungdom bedre oppvekstvilkår. Spesielt kan også nevnes samarbeidet med det europeiske garantifondet (EIF), om en garantiordning for etablerere og småbedrifter. Cultura samarbeider med lignende bankinitiativer i andre land og med organisasjoner som WWF og Redd Barna, Norge. Cultura har en balance på ca. 320 mill. NOK. Det er 14 medarbeidere på kontoret i Oslo. Banken har kunder over hele landet.

Cultura Sparebank Postboks 6800, St. Olavs plass,
N-0130 Oslo, Tlf. +47 22 99 51 99,
cultura@cultura.no, www.cultura.no

B-Economique

Cultura Bank
Postboks 6800
St. Olavs plass
N-0130 Oslo

NORGE

P.P.

Grønn livsstil?

Få brikkene på plass!

Kjenner du noen som ikke har funnet Cultura Bank-brikken?
Fortell om Cultura Bank til dine venner.

Se mer på www.culturabank.no

